1.

De baby lag op een trede van een van de trappen van de Heilige Piramide die steil omhoog leidden naar het plateau waarop de Gebedengeleider stond. Verwelkende offerbloemen lagen rond de voet van de ontzaglijk hoge zender, en daartussen zaten de Vrijwilligers ter Ondersteuning van Pelgrims op hun klapstoeltjes. Te hoog om in de diepte en het zinderende zonlicht te kunnen zien wat zich op de traptreden van de piramide afspeelde.

Iets trok de aandacht van Samten, een jonge pelgrim die met tegenzin omhoog zwoegde. Een zacht zoemend geluid. Iets bewoog in de lucht, net aan de rand van zijn gezichtsveld.

Geschrokken draaide hij zijn hoofd en keek.

Een kolibrie. Nee, een drone! Of toch een kolibrie?

Voor hij het beter kon bekijken, flitste het al weg.

En toen zag hij de baby liggen, bloot en weerloos.

Met een kreet van verbazing keek Samten om zich heen of hij iemand zag wegrennen. Iemand die het meisje daar had achtergelaten. Maar hij zag niemand vluchten. Het leek wel alsof het kind uit de lucht was komen vallen.

Hij wenste dat ze verdween, als een luchtspiegeling. Hij overwoog simpelweg langs haar heen te lopen, haar te negeren en zijn bedevaart voort te zetten. Er waren genoeg andere pelgrims die haar konden vinden. Iemand anders kon zich over

haar ontfermen. Iemand beter toegerust voor het oprapen van een baby dan hij.

Hulpzoekend keek hij om zich heen maar geen van de andere pelgrims leek op te merken dat hij stil was blijven staan, en al helemaal niet dat er iets aan zijn voeten op de trap lag. Met verlangend opgeheven gezichten zwoegden de anderen trede voor trede door naar boven.

Iets weerhield Samten ervan om zich weer bij hen aan te sluiten. Hij voelde een woordeloze drang om het kind op te pakken en uit de zon te brengen. Om het in veiligheid te brengen.

Hij keek weer naar de baby. Het meisje sliep. Geen frons ontsierde haar ontspannen gezichtje. Alsof ze niets te vrezen had.

Gehoorzamend aan de woordeloze drang nam hij haar in zijn armen, sloeg zijn pelgrimsgewaad om haar heen en begon voorzichtig de trap weer af te dalen.

Samtens zus Aurora woonde op een heuvel in een buitenwijk van de stad en was getrouwd met Feodras, een weduwnaar die al drie kinderen had. Aurora hield veel van Feodras' kinderen en zorgde toegewijd voor hen. Zelf had ze ook graag een kind gekregen. Eindeloos had ze erom gesmeekt en gebeden, maar tot haar verdriet was ze niet zwanger geraakt.

Toen haar jongste broer met een baby de keuken binnenstapte, was ze sprakeloos van verbijstering. Verhoorde het Allerhoogste haar gebeden op deze manier? Ze liet alles waar ze mee bezig was vallen, nam het kind van hem over en liep naar buiten om het, in het heldere licht, goed te bekijken.

Yara, de jongste van de drie kinderen, ging nog niet naar school en liep met haar mee. 'Mag ik die baby zien? Laat eens kijken, mama?'

Samen telden ze tien vingertjes en tien teentjes, en toen Aurora zacht in het neusje blies, rimpelde het gezichtje, en het meisje niesde en opende haar oogjes. Ernstig en aandachtig keek ze eerst naar het glunderende gezichtje van Yara, en toen naar Aurora.

Aurora werd getroffen door die blik. Het leek alsof het kind veel wijzer was dan het kon zijn. Het leek alsof het kind haar keurde.

Toen dwaalden de oogjes weg naar de roze bloemen van de klimroos die tegen het balkon van de bovenverdieping groeide. Aurora keek om, en zag haar rozen door de ogen van iemand die nog nooit rozen had gezien.

'Mooi, hè? Dat zijn bloemen. Roze rozen,' zei ze zacht. 'Engeltje. Schat. Kleine Rosa.'

Yara holde voor haar uit terug naar binnen en riep: 'Oom Samten, oom Samten! Het is een engeltje, en ze heet Rosa want ze houdt van rozen, net als mama! Ik ga mijn beertje voor haar halen!'

Aurora wachtte tot Yara boven was voordat ze zacht tegen haar broer zei: 'Ze moet zijn achtergelaten door wanhopige vluchtelingen die niet meer voor haar konden zorgen. Een andere verklaring kan ik niet bedenken. Ik zal haar aangeven bij de Burgerlijke Stand als mijn eigen dochter. Feodras vindt het goed, daar twijfel ik niet aan. Hij weet hoe ik verlang naar een baby.'

Er was onlangs brandgesticht in het gemeentehuis en de computers waren gehackt. De Burgerlijke Stand was een chaos, dus waarschijnlijk zou er geen haan kraaien naar een verdachte aangifte.

Aurora trok een lade uit haar keukenkast, ruimde die leeg en legde er een kussentje in. ‘Zo, ik maak een bedje voor jou,’ praatte ze tegen de baby. Ze wikkelde het kind in een schone keukendoek, kuste het innig en legde het in de lade. ‘Strakjes krijg je melk en kleertjes van Aurora, hoor, schatje.’

Yara kwam de trap af gehold, en zette haar beertje in de la. ‘Kijk, Rosa!’ zei ze met haar liefste stemmetje. Het was duidelijk dat ze zich ineens groot voelde, nu ze niet langer de jongste in huis was.

Over haar hoofd heen knipoogde Aurora naar Samten, die ook glimlachte. ‘Dat is lief van je, Yara. En nu moet Rosa slapen, dus ga maar in de tuin spelen.’

Ze zette de lade op de kist die in de hoek van de keuken stond, en kuste de baby nog eens. ‘Aurora zorgt voor jou, hoor, kleine.’

2.

Aurora zette koffie en maakte roereieren met kruiden uit de tuin. Terwijl Samten at en zijn koffie dronk, begon zij boterhammen te smeren want de oudste twee kinderen konden elk moment uit school komen.

De jonge pelgrim had een goede daad gedaan. Hij kon tevreden zijn want hij had geleerd dat het Allerhoogste zijn goede daad in de Eeuwige Glorie na zijn dood zou belonen. Maar hij was daar niet in het minst van overtuigd, zoals hij van veel niet overtuigd was. De hele tocht, het trapklimmen en het geld offeren ondernam hij alleen op aandringen van Aurora, want haar geloof in het Allerhoogste was onwankelbaar.

De zon stond alweer hoog en allesverschroeiend heet in de lucht. Zonder oponthoud zou hij nu zo ongeveer boven op het plateau aan de voet van de Gebedengeleider zijn aangekomen. Zonder oponthoud zou hij op dit moment gezegend water en brood hebben gekregen van de Vrijwilligers ter Ondersteuning van Pelgrims. Hij had het geld al kunnen offeren en zijn smeekbedes om vrede voor zijn volk, en in het bijzonder voor iedereen die hij liefhad, op dit moment kunnen zenden.

Maar hij moest opnieuw beginnen.

Samten stond op, keek nog even naar de slapende baby, trok zijn gewaad recht en kuste Aurora. Toen stapte hij over de drempel naar buiten, waar de hitte inmiddels alle levende wezens tot zwijgen had gebracht.

Op het moment dat hij over de drempel stapte, viel achter hem in het huis de ventilator stil. Onder aan de heuvel, in de verte, zag hij op de blikkerende rails ook de tram tot stilstand komen. Er klonk roepen, en toeteren.

'Er is weer geen stroom,' zei hij zuchtend over zijn schouder tegen Aurora.

Het verkeer zou vastlopen en boze inwoners van de stad zouden opnieuw proberen de supermarkten te beroven nu deze hun elektrische deuren en hekken niet konden sluiten.

Aurora kwam naar de deuropening en pakte zijn arm. 'Begin morgen maar opnieuw aan je pelgrimstocht, Samten. Ik zal je wekken om vier uur, als de nacht op zijn koelst is. Het Allerhoogste heeft genade en begrijpt het wel. Leg het morgen uit in je gebed als je daarboven bent en dank het Allerhoogste uit mijn naam voor het kind. Dank dat zij in ons leven mocht komen.'

Ongerust keek ze langs hem heen de tuin in. Yara zat tussen de aardbeienplanten. 'Binnenkomen, Yara. Neem je aardbeitjes maar mee!'

Gelukkig klonk er ook al roepen in het smalle straatje achter de tuin. Twee kinderen in schoolkleren kwamen over het muurtje de tuin in gesprongen, en holden tussen de verschrikt fladderende kippen door naar het huis. Aurora liet hen langs haar heen naar binnen gaan, en sloot de deur.

Binnen staarden de kinderen, ineens stil van verwondering, naar de baby.

'Ze heet Rosa,' zei Aurora. 'Ze is jullie zusje.'

De baby opende haar ogen en keek naar de kinderen.

'O, mama! We moeten goed voor haar zorgen. Ze vertrouwt ons, kijk maar,' zei Adam, die toen negen jaar was.

'Het is een engeltje,' fluisterde Oliva, zijn zusje.

'Ze heet Rosa,' riep Yara.

'Hoe kom je aan haar? Of kunnen we maar beter geen vragen stellen?' Adam was al erg goed in het bewaren van geheimen.

'Beter van niet, inderdaad.' Aurora bond haar schort voor en brak opnieuw een paar eieren boven de koekenpan. 'Laat het kleintje maar weer slapen. Kom aan tafel zitten.'

Zonder het gebrom van de ventilator was het stil in huis. Samten vroeg: 'Waren alle kinderen weer op school? Hebben jullie gewoon les gehad?'

'De helft van de kinderen was er niet, en de Bewakers van Veiligheid zijn binnengevallen en hebben de directrice meegenomen!' riep Adam. 'De juf moest huilen. Ze bleef de hele ochtend bang dat ze terug zouden komen, en wij ook.'

'Blijven jullie morgen dan maar thuis.' Aurora probeerde haar bezorgdheid te verbergen door praktische maatregelen aan te kondigen. 'Adam, jij gaat morgen met je vader proberen de gasflessen te laten vullen. Het is belangrijk dat we kunnen koken.'

Ze keek naar de meisjes. 'Yara en Oliva, jullie helpen mij met het binnenhalen van zoveel mogelijk oogst uit de tuin, voordat de paniek overslaat op de hele stad, en alles weer geroofd wordt.'

'En oom Samten, wat doet die?' vroeg Oliva. 'Waarom heeft hij een pelgrimsgewaad aan als hij hier in onze keuken zit? Zo'n gewaad mag je toch alleen aan als je boven op de piramide gaat bidden?'

'Mórgen beklimt je oom de trappen van de Heilige Piramide,' zei Aurora. 'Daar zal hij het Allerhoogste danken voor

jullie nieuwe zusje, en hij zal smeken om de ondergang van onze vijanden en het behoud van ons volk.'

14

3.

Terwijl de wereld in rep en roer was, kreeg Rosa tandjes, ging kruipen, leerde lopen en begon te praten. Ze was dol op verstoppertje spelen in de tuin en liet zich giechelend van spanning door Yara meetrekken naar een verstopplek, maar ze snapte er weinig van. 'Hier ben ik, kiekeboe!' riep ze telkens als Adam of Oliva in de buurt kwam.

'Ssst! Je moet niet laten weten waar je verstopt zit,' zei Yara dan zuchtend.

Als Feodras uit zijn werk kwam, klom Rosa bij hem op schoot met het ingelijste plaatje van twee puppy's dat in de kamer hing die ze met Yara en Oliva deelde. Ze kreeg geen genoeg van de verhaaltjes die hij bij het plaatje fantaseerde. 'Vertel nog meer over Boef en Blaf, papa!'

Feodras, die eigenlijk even snel een dutje voor het avondeten wilde doen, kon haar glunderende gezichtje niet weerstaan, en fantaseerde telkens weer een nieuw avontuur met Boef en Blaf in de hoofdrol. Yara en Oliva kwamen er al snel bij zitten en Adam, die met zijn huiswerk aan de tafel zat, luisterde stiekem mee.

Toen Rosa drie jaar was, verdween de Beschermer van het Volk.

Schreeuwende opstandelingen bestormden het regeringsgebouw en staken zijn vlaggen in brand. Misschien was hij

op tijd gevlucht. Misschien hadden de opstandelingen hem te pakken gekregen. Allerlei nepnieuws werd over zijn lot verspreid, zodat niemand nog wist wat de waarheid was.

Op de televisie riep de aanvoerder van de opstandelingen zichzelf uit tot Zegenend Leider van Alles en Iedereen, en alle mensen in het land moesten zijn nieuwe titel met respect uit-

spreken, want anders...!

Hij liet een koperen standbeeld van zichzelf maken en liet nieuw-bedachte vlaggen hijsen. Op straat werden pamfletten uitgedeeld:

Leeft allen deze Verordeningen na!

Iedereen mag elkaar alleen nog de linkerhand schudden.
Meisjes en vrouwen mogen absoluut niet niezen want dan komen hun kwade geesten mee naar buiten.

Nog geen jaar later, kort na Rosa's vierde verjaardag, werd de Zegenend Leider neergeschoten vanuit een drone, vooral tot opluchting van alle meisjes en vrouwen met hooikoorts. Zijn glimmende standbeeld werd met vereende krachten in de rivier geduwd, en de rebellen dansten op zijn vlaggen.

Diezelfde week al maakte een nieuwe leider zich op de televisie bekend. Hij noemde zichzelf Aanvoerder van de Barmhartige Bevrijders. Vanuit auto's met grote luidsprekers erop liet hij Zuivere Leefregels tot in de kleinste en meest afgelegen dorpjes rondschreeuwen en op pamfletten rondstrooien.

Leeft allen deze Zuivere Leefregels na!
Iedereen mag elkaar alleen nog de rechterhand schudden.
Meisjes en vrouwen mogen niet lachen want dan komen
hun kwade geesten mee naar buiten.
Niemand mag nog aardappels of worteltjes eten, want die
komen uit de grond waar minderwaardige dieren
zoals wormen en mollen rondkruipen.
Bedek je voeten! Je voeten laten zien is schandelijk!

Tot slot werd door de Barmhartige Bevrijders omgeroepen dat iedereen op de eerstvolgende maandagochtend voor schooltijd naar het plein van de dichtstbijzijnde basisschool moest komen.

Aurora hoorde de Zuivere Leefregels omroepen. Haar moestuin stond vol aardappels en worteltjes en ze had de kinderen friet voor het avondeten beloofd. Ze probeerde haar mening over de nieuwe machthebbers voor zich te houden, maar ze smeet zo hard met het servies dat ze een kopje brak. Zelfs Rosa's natte kusjes konden haar niet aan het lachen maken. 'Alles wat we eten komt uit de grond of zit aan de grond vast, stompzinnig stelletje leeghoofden. Achterlijke zwetsers! En radijsjes dan? En uien? En bietjes?'

Op maandagochtend liepen Aurora en Feodras met de kinderen het plein op van de school waar Adam en Oliva les hadden. Samten was er ook bij. Hij droeg Rosa, die het nog heerlijk vond om hoog op zijn arm te zitten, en hij bedacht hoeveel ze gegroeid was, en hoeveel ze had geleerd sinds hij haar vond op de trap van de Heilige Piramide.

De hele buurt gaf gehoor aan de oproep van de Barmhartige Bevrijders. Het schoolplein stroomde vol kinderen en volwassenen. Op veilige afstand van een vlaggenmast, waar vier grimmige, zwaarbewapende soldaten en een sergeant bij stonden, bleef iedereen staan.

Aurora trok Yara tegen zich aan en klakte met haar tong van afschuw. 'Zijn zulke wapens nou nodig als er kinderen bij zijn?'

'Ssst!' siste Feodras, en Samten stootte haar geschrokken aan.

'Stil, mama,' fluisterden Adam en Oliva. 'Je moet naar beneden kijken en geen aandacht trekken, zegt de juf altijd.'

'Ja, die mannen zijn stout, hè?' riep Rosa vrolijk.

'Ssst, ja schatje, dus we moeten heel stil zijn,' zei Samten snel tegen haar.

Toen iedereen er was en het stil werd, begon de sergeant bevelen te roepen en met veel ceremonie werd een nieuwe vlag gehesen, die meteen begon te wapperen in het briesje.

De sergeant riep weer. De soldaten stapten vooruit, maakten een kwart draai zodat ze met hun gezichten naar de mensen stonden, namen hun geweren van hun schouders, legden aan, en schoten precies tegelijk in de lucht.

Geschrokken sloeg Rosa haar armen om Samtens nek en drukte haar gezicht tegen zijn hals. Duiven fladderden in paniek op uit de bomen die aan de rand van het schoolplein stonden. Een hond begon uitzinnig te blaffen, en baby's en peuters in wandelwagentjes begonnen te brullen.

Een man met medailles op zijn jas beweerde dat hij de nieuwe burgemeester van de stad was. Hij stapte naar de soldaten en boog voor de vlag. Daarna wilde hij de hand schudden

van de sergeant, maar omdat dit het afgelopen jaar met links moest, vergiste hij zich en stak zijn linkerhand uit. Toen hij zijn blunder besefte, stak hij snel zijn rechterhand uit. En toen, helemaal in de war, weer zijn linker. De sergeant, rood van woede, greep telkens mis, en salueerde toen maar.

Op het schoolplein beten de volwassenen en de kinderen op hun lippen om niet te lachen, en verborgen hun gezichten door naar de grond te kijken.

Uiteindelijk begon de nieuwe burgemeester aan zijn toespraak.

'Broeders en zusters!' riep hij. 'U bent door ons, uw Barmhartige Bevrijders, verlost van uw onderdrukkers. Eert uw nieuwe vlag en zing ons nieuwe volkslied, waarvan de tekst binnenkort voor allen beschikbaar zal komen, met vreugde in uw hart!'

'Zwetser!' mopperde Aurora. 'Burgemeester am-me-hoela! Gluiperd. Onderkruiper. Mol. Worm! Dat het Allerhoogste je maar mag straffen met een afschuwelijke builenziekte en eeuwig ongeluk!'

'Ssst!' siste iedereen om haar heen.

Rosa stak haar handje uit en aaide Aurora over haar wang. 'Ze gaan niet meer schieten, mama. We gaan nou een blij liedje zingen, zegt die meneer.'

4.

20 De Barmhartige Bevrijders meenden het echt dat het schandelijk was om je voeten te laten zien, dus voor de zekerheid namen alle kinderen reservesokken mee naar school.

De Barmhartige Bevrijders hadden ook bevel gegeven dat iedereen hun volkslied uit het hoofd moest leren. Met directe ingang moest dat elke ochtend op alle schoolpleinen gezongen worden tijdens het hijsen van de nieuwe vlag. De kinderen moesten erbij in de houding staan en ernstig kijken. Ze mochten niet fluisteren, en zeker niet lachen.

Want anders...!

De laatste jaren waren veel mensen de stad onder aan de Heilige Piramide ontvlucht. Er waren nog maar twee juffen over op de school, en er werden nog maar twee klaslokalen gebruikt.

Alleen kinderen van zes tot en met twaalf jaar kregen nog les.

Elke schooldag bleef Rosa treurig achter als Adam, Oliva en Yara naar school vertrokken. 'Ik wil ook naar school,' zei ze tegen Aurora.

'Als je groter bent, Rosa,' zei Aurora dan. 'Eerst nog een heleboel nachtjes slapen.'

Yara was inmiddels zeven jaar, en zat in de klas met de jongste kinderen. Elke ochtend na het hijsen van de vlag ging zij